

11. oktober 2004

UKA 2004/25

**Aningaasarsianit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaata
allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut**

pillugu

Inatsisartut Akileraartarnermut Akitsuusiisarnemullu Ataatsimiititaliaata

ISUMALIUTISSIISSUTAA

siunnersuutit aappassaaneerreqarneranni saqqummiunneqartoq

Inatsisartut Akileraartarnermut Akitsuusiisarnemullu Ataatsimiititaliaat
suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Kalistat Lund, Siumut, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Agathe Fontain, Inuit Ataqtigiit, Siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Augusta Salling, Atassut
Inatsisartunut ilaasortaq Per Skaaning, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Ole Thorleifsen, Siumut

Inatsisartut Akileraartarnermut Akitsuusiisarnemullu Ataatsimiititaliaata
siunnersuut matumani pineqartoq UKA 2004-mi siullermeerneqareermat nassuiaatai
ilanngullugit misissorpaa.

Siunnersuutip imarisai

Siunnersuut sisamanik pingaarnernik immikkoortoqarpoq:

- I Oqilisaaneq, pisariillisaaneq inatsisitigullu illersugaanerup
patajaallisaavigineqarnissa
- II Pisariillisaaneq iluanaaruteqarsinnaanermillu qulakkeerineq
- III Ataqtigiissaariniarnikkut ajornartorsiutit
- IV Iluanaarutisiat akileraaruserneqartarnerat aammalu iluanaarutisiat
nikingassutaannik akileraarusiisarneq

I Oqilisaaneq, pisariillisaaneq inatsisitigullu illersugaanerup
patajaallisaavigineqarnissaa

a. Kommissionit akileraarusiisartut atorunnaarsinneqarnerat

Kommissionit akileraarusiisartut akileraarusiisarneq ullumikkut ingerlattarpaat akileraartartullu ataasiakkaat, namminneerlutik nalunaarsuusiorsimangitsut isertitattulluunniit nalunaarutigineqarsimasut eqqortuusorineqanngikkaangata, isertitaannik missingiillutik angissusiliisarlutik. Kommissionittaaq akileraarutissanik angissusiliinerannut akileraartartut maalaarutaat kommissionit akileraarusiisartut suliarisarpaat. Akileraartarnermut tunngasut annertusiartorlutillu pisariuneruleriartornerat pissutigalugu kommissionit akileraarusiisartut ullutsinnut naleqqukkunnaartutut isigineqarmata, siunnersuut manna aqqutigalugu taakku atorunnaarsinneqarnissaat siunnersuutigineqarpoq, tamatumalu kingorna akileraarusiinerit akileraarutissanillu missingiilluni angissusiliinerit kommunini akileraaruseriffiit ingerlattalissavaat. Kommunalbestyrelsit aammalu akileraarutissanik angissusiliinerimik kukkunersiunerimillu sulineq imminnut avissaartillugit immikkoortinneqarluinnassapput. Taamaattumillu kommunini akileraarusiisarnermik oqartussaasut suliassaataannut immikkut akisussaassuseqarluni kommunimi atorfilimmik ataatsimik kommunit ataasiakkaat toqqaanissaat siunnersuutigineqarpoq. Kommunalbestyrelsilli sulianut akisussaasuullutillu qullersaassapput.

b. Piffinni qitiusumilu maalaarnissamut periarfissat pisariillisaavigineqarneri

Kommissionit akileraarusiisartut akileraarutissanik angissusiliinerannut maalaarumminut akileraartartoq ilalerneqanngikkuni Akileraartarnermut Siunnersuisoqatigiinnut maalaarsinnaasarpoq. Akileraartartorli Akileraartarnermut Siunnersuisoqatigiinnit ilalerneqanngikkuni Akileraartarnermut Siunnersuisoqatigiinnut suliaq nutaamik suliassanngortissinnaavaa. Taamaallunilu kommissionit akileraarusiisartunit Akileraartarnermullu Siunnersuisoqatigiinnit suliaq ataaseq katillugu sisamariarlugu ullumikkut suliarineqarsinaasarpoq. Tamatuma kingorna suliap Nunatta Eqqartuussivianut suliassanngortissinnaaneranut akileraartartoq periarfissaqarpoq. Ombudsmandip arlaleriarluni Akileraartarnermut Siunnersuisoqatigiit suleriaasiat kingaappallaarnerarlugu isornartorsiortarsimavaa, ilaatigut takuuk *Inatsisartut Ombudsmandiata ukiumoortumik nalunaarutaa 2001 28-1*. Taamaattumik suliap Nunatta Eqqartuussivianut suliassanngortinneqannginnerani kommunini akileraartarnermik ingerlatsivimmi ataasiarluni aammalu Akileraartarnermut Siunnersuisoqatigiinni ataasiarluni suliarineqartartussanngortinneratigut periaatsip pisariillisaavigineqassasoq siunnersuutigineqarpoq. Taamaattorli piffinni akileraartarnermik ingerlatsiviit akileraarutissat aalajangereernerannit ukiup ataatsip qaangiunnera angullugu sulianik qularutigineqarsinnaanngitsunik aningaasartallu angissusaat apeqqutaatinnagu suliarinneqqissinnaanermik siunnersuut manna aqqutigalugu periarfissinneqarput.

c. Akileraartarnermut Siunnersuisoqatigiit qaammatit aqqaneq marluk iluanni aalajangiisimatinnagit Nunatta Eqqartuussivia aqqutigalugu suliassanngortissinnaanermik periarfissaq

Akileraartarnermut Siunnersuisoqatigiit aalajangiinerata nalunaarutigineqareerneranit qaammatit arfinillit iluanni suliamik Nunatta Eqqartuussivianut ingerlatitseqqissinnaanermik akileraartartut ullumikkut periarfissaqarput. Akileraartarnermut Siunnersuisoqatigiit ukiup ataatsip iluani suliamik naammassinnissimangippata maalaaruteqartoq Nunatta Eqqartuussivia

aqqutigalugu suliassanngortitsisinnaanerminnut siunnersuut manna aqqutigalugu periarfissaqalerput.

d. Akileraarusiinermit suliaqarnissaq pillugu pilersaarummik piffinni oqartussaasunit malinneqartussamik Akileraartarnermut Siunnersuisoqatigiit aalajangersaassapput

Kommissionit akileraarusiisartut siunnersuut manna aqqutigalugu atorunnaarsinneqarnerisa kingunerisaanik kommunini akileraartarnermut oqartussaasut akileraarusiisarnermit suliaqarnissaannut Akileraartarnermut Siunnersuisoqatigiit ukiut tamaasa pilersaarusiortassasut siunnersuutigineqarpoq. Akileraarusiisarnermit suliaqarnissamut pilersaarutip malinneqarnissaa kommunalbestyrelsit ataasiakkaat akisussaaffigissavaat. Taamaaliornikkut akileraarusiisarnerit pisariaqalivissimasumik pitsanngortinneqarsinnaassasut siunnersuuteqartut neriutigaat.

e. Ingerlatseqatigiiffiit amigartoorutissaminnik nuussisinnaanerat pillugu siumut allannngortinneqarsinnaanngitsumik nalunaaruteqarsinnaaneq

Akileraarutaasussat ilanngaatiginissaat siunertaralugu ingerlatseqatigiiffiit amigartoorutinik ukiunut naatsorsuusiorfinnut tullernut nuussinissaminnik kissaateqartut, tamatuminnga atuinissamik kissaateqarnerminnit akileraarutitigut kinguneqaatinik paasisaqarnissamik tungaannut ullumikkut qaammatini 20-ini utaqqisariaqarsinnaasarput. Tamanna akileraartarnermi oqartussaasut nalinginnaasumik akileraarusiinermit atatillugu apeqquummik paasinarsisitsinissaasa tungaanut ingerlatseqatigiiffiit utaqqisariaqartarnerannik pissuteqartarpoq. Siunnersuut manna aqqutigalugu kinaluunniit pingaarutilimmik pissutissaqarsorisoq ingerlatseqatigiiffiup amigartoorutaasa ukiuni tulliuttuni tallimani isertitanit akileraaruserneqartussaasunit ilanngaatigininnaanerinik Akileraartarnermut Siunnersuisoqatigiinnit siumoortumik allannngortinneqarsinnaanngitsumik nalunaarummik pissarsisinnaavoq.

f. Qarasaasiat atorlugit attaveqatigiissinnaanermut inatsisitigut tunngavissat

Akileraartarnermit atatillugu sullissinermi qarasaasiat atorlugit ingerlatsisinnaanermut periarfissat siunnersuut manna aqqutigalugu ammaanneqarput. Taamaattumillu akileraartarnermi oqartussaasut innuttaasullu akornanni attaveqatigiinnerup pisariillisaavigineqarnissaa siunertaralugu Naalakkersuisut akileraartarnermit tunngasuni qarasaasiat aammalu digital signaturip atorneqarnissaat pillugu maleruagassanik aalajangersaasinnaanermut inatsitigut tunngavissinneqarnissaat siunnersuutigineqarpoq.

II Pisariillisaaneq iluanaaruteqarsinnaanermillu qulakkeerineq

a. Kommunit suleqatigiissinnaanerannut tunngavissiineq (kommuni ataaseq arlallilluunniit)

Siunnersuutip immikkoortua uana aqqutigalugu kommunalbestyrelsit marluk arlaqarnerusulluunniit ataatsimoorlutik inummik ataatsimik, kommunit arlaanni sulisumik, kommunini tamani akileraarusiisarnermi suliassanik tamanik taakkuluunniit ilaannik akisussaaffiginnittussamik toqqaasinnaanermik periarfissinneqassasut siunnersuuteqartup kissaatigaa. Taamaalillutik

kommuneqarfiit killeqarfii akimorlugit kommunit akileraartarnermik ingerlatsivimmik ataatsimoorussamik pilersitsinissaminnik periarfissinneqarput. Kommunalbestyrelsit taama suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqartut namminneq kommunerisaminni akileraarusiisarnermik suliaqarnissamut pilersaarutip malinneqarnissaa akisussaaffigisassavaat.

Suliat pitsaasumik suliarineqartarnissaasa qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu akileraartarnermik ingerlatsivimmik ataatsimoorussamik pilersitsinissamut atatillugu pisuni ataasiakkaani tamani Naalakkersuisut akuersissuteqartarnissaat siunnersuutigineqarpoq.

**b. Akileraartarnermik Pisortaqaqfimmik tamakkiisumik
ilaannakortumilluunniit suleqateqarnissamut tunngavissiineq**

Minnerunngitsumik kommuni arlalinni ingerlatseqatigiiffinnik akileraarusiisarnarup pitsaanngitsumik ingerlanneqarnera pissutigalugu pisortat akileraarutitigut isertitassanik ingerlaavartumik annaasaqaateqartartut ilimagineqarpoq. Akileraarusuisarnermi suliat oqimaannerusut ilaata taassuma pitsaanerusumik suliarineqartalernissaa siunertaralugu kommunit ataasiakkaat akileraarusiisarnermik suliaasaat tamakkerlugit, taakkuluunniit ilaat akiliuteqarnikkut Akileraartarnermik Pisortaqaqfimmut nuunneqarsinnaanerannut inatisitigut tunngavissiiinissaq siunnersuutigineqarpoq. Sulianik nuussineq Akileraartarnermik Pisortaqaqfiup kommunillu ataasiakkaat akornanni aalajangersimasumik isumaqatigiissusiorneq tunngavigalugu pisassaaq.

-

III Ataqaatigiissaariniarnikkut ajornartorsiutit

a. Annertussusilerikkamik ikiorsiissutit akileraaruserneqartussanngortinneri

Pisortanit ikiorsiissutit arlaqartut, assersuutigalugu ineqarnermut tapiissutit, ukiup siuliani akileraaruserneqartussatut isertitat annertussusaat tunngavigalugit ullumikkut annertussusilerneqartarput. Aammattaaq pisortat sullissinerinut arlaqartunut akiliutissat, assersuutigalugu meeqqerivimmiititsinerit, ukiut siuliini isertitat akileraaruserneqartussat tunngavigalugit aalajangersarneqartarput.

Akileraartarnermilli Pisortaqaqfiup Ilaqutariinnermullu Pisortaqaqfiup naatsorsuinerat naapertorlugu maleruagassat maanna atuuttut arlalitsigut ataqaatigiinnngissuteqartut, inunnummi arlaqartunut piffissap ilaani annertussusilerikkamik ikiorsiissutinik pisartagaqarneq piffissap tamaat suliffeqarnermit imminut akilersinnaanerummat. Aammattaaq innuttaasut ilaannut minnerpaamik akissarsiaqarneq piffissap ilaani suliffissaqannginermik pisortanillu ikiorsiissutinik pisatagaqarnermik ilallugu anginerusumik akissarsiaqarluni sulinermit imminut akilersinnaaneruvoq, tamannalu innuttaasut ilinniarusussusaannut piffissarlu tamaat suliffeqarnissaannut pilerinarnerulersitsinnilaq.

Maleruagassat maanna atuuttut malillugit assersuutigalugu kisermaaqq Nuummi najugalik marlunnillu pisortat paaqqinniffiiniittartunik meeraqartoq ullorlu tamaat suliffeqarnermigut akunnermullu akissarsiat minnerpaaffinik 66 kr.-inik akissarsiaqartoq, ineqarnermut meeqqerivinnullu akiliutit ilanngaatigereerlugit,

2004-mi ukioq tamaat atugassatut 79.700 kr.-inik pissaqassaaq. Aningaasat taakku akileraarutitut ilanngaatit qaffanneqarnerisa kingunerisaannik 2007-imi 85.400 kr.-inut qaffassimassapput.

Inullu qulaani taaneqartoq piffissap ilaani suliffissaqanngikkallarnermi nalaani sapaatit akunnerini 13-ini annertussusileriikkanik ikiorsiissutinik pisartagaqarsimaguni, ukiullu sinnerani ulloq tamaat suliffeqarluni, 2004-mi ukioq tamaat aningaasat atugassai 99.500 kr.-inik 2007-imilu 103.800 kr.-inik annertussuseqassapput.

Tunngaviusumik isigalugu inuk pineqartoq sapaatit akunnerini 13-ini suliffeqaannarnermut taarsiullugu suliffeqanngikkuni ukiumut 20.000 kr.-ingajaat iluanaarutigisinnaavai. 2007-imi iluanaarutit ukiumut 18.000 kr.-inik annertussuseqassapput.

Inuk qulaani assersuutitut taaneqartoq piginnaassusiliisumik assigisaanilluunniit ilinniagaqarsimanermi kingunerisaanik akunnermut 90 kr.-inik pissarsisarp, pineqartoq 2004-mi 91.400 kr.-inik atugassaqartassaaq. 2007-imi aningaasat taakku 92.700 kr.-inut qaffassimassapput. Inullu piffissap ilaani suliffissaqanngikkallarnermi nalaani sapaatit akunnerini 13-ini annertussusileriikkanik ikiorsiissutinik pisartagaqartoq, ukiullu sinnerani ulloq tamaat suliffeqartoq, 2004-mi 91.400 kr.-inik 2007-imilu 102.000 kr.-inik atugassaqassaaq.

Tunngaviusumik isigalugu inuk pineqartoq sapaatit akunnerini 13-ini suliffeqaannarnermut taarsiullugu suliffeqanngikkuni ukiumut 7.000 kr.-ingajaat iluanaarutigisinnaavai. 2007-imi iluanaarutit ukiumut 8.000 kr.-inik annertussuseqassapput.

Ilanngullugu maluginiarneqassaaq inuk akunnermut 90 kr.-inik isertitaqartoq 2007-imilu ulloq tamaat suliffeqartoq maleruagassat maanna atuuttut naapertorlugit inummit sapaatit akunnerini 13-ini annertussusileriikkanik isertitaqartartumit ukiullu sinnerani ulloq tamaat suliffeqarnermigut akunnermut 66 kr.-inik akissarsiaqartumit atugassai 11.000 kr.-inik ikinnerussapput.

Taamaalilluni Naalakkersuisut naatsorsuinerat naapertorlugu maleruagassat maanna atuuttut taamaannerisa kingunerisaanik inuit ilaannut suliffeqannginnissaq ilinniagaqannginnissarlu aningaasaqarnerup tungaanit isigalugu kajuminnarneruvoq.

Kajumilersitsinngitsumik taama aaqjissuussisimaneq illuatungilerniarlugu suliffissaarunnermi napparsimanermilu annertussusileriikkanik ikiorsiissutit tunngaviusumillu ikiorsiissutit allat, pisariaqartitsisoqavinnerani tunniunneqartartut, isertitanut akileraaruserneqartussaataasunut ilanngullugit naatsorsorneqartalernissaat siunnersuutigineqarpoq. Tamatuma peqatigisaanik isumaginninnermut ikiorsiissutit nalingisa appannginnissaat siunertarlugu immikkut siunnersuuteqarnikkut annertussusileriikkamik ikiorsiissutitut tunniunneqartartut SIK-imi minnerpaaffissatut akissarsiaritineqartartut 55 %-ianit 90 %-ianut qaffanneqarnissaat siunnersuutigineqarpoq. (UKA2004/28 Annertussusileriikkanik ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneranik Inatsisartut

peqqussutissaattut siunnersuut). Ikiorsiissutit qaffaavigineqarlutillu aningaasarsiatut A-tut akileraaruserneqartussanngortitaammata nalinginnaasumik ikiorsiissutisisartut aningaasatigut atugassaat annertunerusumik allannguuteqassanngillat.

Ikiorsiissutilli qaffaavigineqartut taakku pisortanit pisartakkat ikiorsiissutillu siuliani taaneqartut annertussusiliivigineqarneranni naatsorsuinermi ilanngullugit tunngavigineqartassapput. Taamaalilluni qulaani assersuutigineqartup kisermaap Nuummi najugaqartup, marlunnik meeraqartup sapaatillu akunnerini 39-ini ulloq tamaat suliffeqarnermigut akunnermut akissarsiat minnerpaaffiannik 66 kr.-inik akissarsiaqartup sapaatillu akunnerini 13-ini annertussusileriikkanik ikiorsiissutinik pisartagaqartup, maleruagassat maanna atuuttut naapertorlugit aningaasat atugassai 2007-imi 20.000 kr.-inik appariaateqassapput. Taamaalilluni inuk piffissap ilaani suliffissaaleqisoq inullu piffissaq tamaat suliffeqartoq aningaasatigut assigiingajammik atugassaqartinneqalissapput. Inuk akunnermut 90 kr.-inik akissarsiaqartoq qulaani assersuutigineqartoq taama allannguutinik aamma nalaataqassaaq.

Ilaqtariinnermut Pisortaqarfiup Akileraartarnermillu Pisortaqarfiup allakiaat ulloq 25. september 2004-meersoq ilanngussaq 1-itut ilanngunneqartoq ataatsimiititaliamit innersuussutigineqassaaq. Apeqqu allakiami erseqqinnerusumik nassuiaateqarfigineqarpoq, qulaanilu assersuutit atorineqartut assigi arlallit nassuiaateqarfigineqarlutik.

b. Pisortanit ikiorsiissutit akileraaruserneqartussanngortitaapput, ilanngaasereerlugilli tunniunneqartassallutik

Siunnersuutikkut matumuuna pisariaqavissuinnarnut ikiorsiissutit akileraaruserneqartussanngortinneqarnissaannut pingaarnertut siunertaq tassavoq taakku isumaginninnermi ikiorsiissutit naatsorsorneqarnerini tunngavittut ilanngunneqarnissaat. Taamaattumik inuit ikiorsiissutinik taakkuninnga pisartagaqartut isertitaasa annikilleriaataannut naapertuuttumik ataatsimoortumik akileraarutaasa appaavigineqarnissaat siunnersuutigineqarpoq. Naak pisariaqavissuinnarnut ikiorsiissutit isertitatut A-tut naatsorsuunneqartalerallutut, taamaaliornermi ikiorsiissutit tunniunneqartut A-nik akileraaruserneqartassanngillat.

IV Iluanaarutisiat akileraaruserneqartarnerat aammalu iluanaarutisiat nikingassutaannik akileraarusiisarneq

a. Ataani taaneqartunut atatillugu iluanaarutisiat nikingassutaannik

akileraarusiisarnerup nassuiaatigineqarnera: 1. Kinguaariit nikinnerannut atatillugu aningaasaatinik appartitsisarneq
2. Tuniniaaqqinnissaq siunertaralugu sulisorisat aktiaataannik pisisarneq
3. Ingerlatseqatigiiffiit aningaasanik niuerfinni nalunaarneqarsimasut nammineq aktiaatiminnik utertitsillutik pisisarnerat

Aktiaateqarluni aamma piginneqatigiilluni il.il. ingerlatseqatigiiffiit iluanaarutisianiit aktiaatilinnut piginneqataassutilinnullu agguaassat ullumikkut

akileraaruserneqartarput. Ingerlatseqatigiiffiup kommunimi akileraarfigisartagaani %-inngorlugu akileraarusiussap atuuttup assinganik iluanaarutisianit akileraarutit ingerlatseqatigiiffimmit unerartinneqassapput. Ingerlatseqatigiiffiulli aningaasat iluanaarutisiatut agguaanneqartut isertanik nalunaarsuinermini ukiut tallimat tikillugit ilanngaatigisinnaavai. Ingerlatseqatigiiffimmit iluanaarutisiatut agguaasat iluanaarutisianik agguaassineq qanoq taaguuserlugu qanorlu ilusilerlugu pinera apeqqutaatinnagu iluanaarutisiatut isigineqartarput.

1. Kinguaariit nikinnerannut atatillugu aningaasaatinik appartitsisarneq

Iluanaarutisianit akileraarusiisarnermi maleruagassat atuuttut nassuiaatigineqartut ulluinnarni atuutsinniarneri arlalitsigut sanngeequteqartoq paasinarsisimavoq.

Kinguaariit nikinnerannut atatillugu ingerlatseqatigiiffiup aningaasaatiminik annertuumik appaanissaa amerlasuutigut pisariaqartarpoq. Tamanna ilaatigut piginnittumut tunuarnissamik kissaateqartumut aningaasanik annertuumik agguagarsisinneqarneranik pissuteqarsinnaasarpog. Aningaasanilli agguaassinerup annertunerata kingunerisaanik killigitatut piffissaliussap iluani agguaassinerup ilanngaatigineqarsinnaaneranik periarfissamik atuinissaq ingerlatseqatigiiffimmut ajornakusuukkajuttarpoq.

Taamaattumik pisuni taamaattuni iluanaarutisianit agguaassinermi akileraarutit allanngortinneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Aalajangersimasumik siunnersuutigineqartoq tassaavoq; ingerlatseqatigiiffiup kommunimi angerlarsimaffigisaani tamakkiisumik akileraarusiussatut atuuttup ingerlatseqatigiiffiullu akileraarutigisartagaata nikingassutaata annertoqataa iluanaarutisiat nikingassutaannik akileraarutit ingerlatseqatigiiffimmit unerartinneqassasoq. Kingullertut taaneqartoq ullumikkut 35 %-inik annertussuseqarpoq. Tassa Nuummi, 2004-mi 40 %-imik tamakkiisumik akileraarusiiffiusumi, suliffeqarfiup iluanaarutisiat nikingassutaattut akileraarutissaa 5 %-iussaaq. Annikinnerusumik akileraartussaataaannermut illuatungiliullugu ingerlatseqatigiiffiup isertitanik nalunaarsuinermini iluanaarutinit agguaassissutit ilanngaatigisinnaassanngilai.

2. Tuniniaaqqinnissaq siunertaralugu sulisorisat aktiaataannik pisisarneq

Piginnittunut iluanaarutisiatut agguaassissutit pisuni ataasiakkaani ingerlatseqatigiiffimmit toqqortorniarnegartarput. Tamanna nalinginnaasumik ingerlatseqatigiiffiup kisimiillunilu piginnittuusup akornanni akissarsianngorlugu tunniussinikkut allatulluunniit niueqatigiinnertut ilusilerlugu, assersuutigalugu nalilinnik akisunaarujussuarlugu pisinikkut, ingerlanneqartarpoq. Taamaalilluni sulisorisat aktiaataannik utertitsilluni pisineq aktiaatilinnut iluanaarutisiatut tunniussinermut sanilliunneqarsinnaavoq. Aktianut akiliuteqarneq, iluanaarutisianik tunniussinertut taaneqartariaqartoq, iluanaarutisiat nalinginnaasumik akileraaruserneqartarnerattut akileraarusiiffigineqassaaq.

Aammali ingerlatseqatigiiffik sulisorisamut allamut tunineqarnissaat siunertaralugu sulisorisap allap aktiaataanik pisisinnaasarpog. Maleruagassat ullumikkut atuuttut

naapertorlugit sulisorisat aktiaataannut akiliuteqarnermi siuliani nassuiaatigineqartutut iluanaarutisianik nalinginnaasumik akileraarusiussassanik unerartitsisoqassaaq. Iluanaarutisianilli nalinginnaasumik agguassineq pineqanngimmat, aktiammi tuneqqinnissaat siuneratarerpiarlugu pisiarineqarmata, aktianut akiliutit qulanni immikkoortoq 1-imi nassuiaatigineqartut naapertorlugit iluanaarutisiat nikingassutaannik taamaallaat akileraaruserneqartassasut. Iluanaarutisianit akileraarutit appasinnerunissaanni piumasaqaataavoq ingerlatseqatigiiffiup aktiat utertillugit pisiani aktiaatit nammineq pigisanut allanut naatsorsuutitigut immikkoortisimassagai.

3. Ingerlatseqatigiiffiit aningaasanik niuerfinni nalunaarsorneqarsimasut nammineq aktiaatiminnik utertitsillutik pisisarnerat

Ingerlatseqatigiiffik aningaasanik niuerfinni nalunaarsorneqarsimasoq aningaasaatigisat appartinneqarnissaat siunertaralugu aningaasanik niuerfimmi nammineq aktiaatimi utertitsillugit pisiarinissaat ingerlatseqatigiiffiup ataatsimeersuarnerani aalajangerpat, taama utertitsilluni pisinerup iluanaarutisiat nikingassutaannik akileraarusiisarnermut immikkoortoq 1-ip ataani nassuiaatigineqartumut ilaatinneqassasoq siunnersuutigineqarpoq. Taama pisoqarsinnaavoq assersuutigalugu imminnut aningaasalersornissamik anguniagaqarnermi ingerlatseqatigiiffiup aningaasanik niuerfimmit ilaannakortumik tunuarniarneranut atatillugu.

b. Avaqqutaarinnittarneq – Suliffeqarfimmik tunisinerup kingorna atorunnaarsitsinermi iluanaarutisiat nikingassutaannik akileraarusiisarneq
Siunnersuutip ilaatigut matumuuna pineqartukkut isertitanit akileraarutit pillugit inatsimmi avaqqutaarinninnissamut periarfissaq matuniarneqarpoq. Paasinarsisimavormi iluanaarutisianit akileraarusiisarnermi maleruagassat atuuttut avaqqutaarneqarsinnaasut. Tamanna pisinnaasarpoq ingerlatseqatigiiffimmi aningaasanik tigorianaannarnik amerlasuunik pigisaqarluni aktianik amerlanernik piginnittuusoq ingerlatseqatigiiffimmik nutaamik pilersitsippat. Tamatuma kingorna aktianik amerlanernik piginnittuusup peqqusineratigut ingerlatseqatigiiffioqqaartup pigisai ingerlatseqatigiiffimmut nutaamut tunineqassapput, tamatumalu kingorna ingerlatseqatigiiffioqqaartuq atorunnaarsinneqarluni. Taamaalilluni aktianik amerlanernik piginnittup suliffeqarfiutini ingerlateqqissinnaavaa, tamatumali peqatigisaanik ingerlatseqatigiiffiup atorunnaarsinneqartup aningaasaataanik tigorianaannarnik iluanaarutisianit akileraarutissanik unerartitsinertaqanngitsumik atuisinnaangorluni.

Taamaattumik taama pisoqartillugu aktianik amerlanernik piginnittup atorunnaarsitsisoqarneratigut iluanaarutisiaasa nalinginnaasumik iluanaarutisiatut, iluanaarutisianik nalinginnaasumik akileraarutissanik unerartitsissutaasussatut, isigineqarnissaat siunnersuutigineqarpoq.

Tusarniaanermi akissutisiat

Ataatsimiititaliap siunnersuutip suliarineqarneranut atatillu tusarniaanermi

akissutisiat nuutinneri piniarpai. Tusarniaanermi akissutisiat immikkut oqaaseqarnissamut pissutissaqalersitsinngillat.

Siunnersuutip ilusiligaanera

Siunnersuummi amigaatit naleqqutinngitsullu pillugit Inatsisartut Inatsisissanik Nalilersuisarfiannit allakkiamik ataatsimiititaliaq pissarsivoq. Siullermeerinissaq sioqqullugu allakkiami kaammattuutigineqartunut naapertuuttumik siunnersuummik iluarsisamik Naalackersuisut saqquumiussisimanerat ataatsimiititaliap iluarisimaarlugu maluginiarpaa.

Aningaasatigut kinguneqaatissat

Naalackersuisut KANUKOKA-llu naliliipput kommunit suleqatigiilernerisigut akileraarusersuinerup pisariillisaavigineqarnerata kingunerisaanik ukiumut 15 mio. kr-it angullugit sipaaruteqartoqarsinnaasoq. Taama sipaaruteqarnissami apeqqutaassaaq kommunit akileraarusersuineq pillugu suleqatigiilernersut imaluunniit akileraarusersuisarnermik Akileraartarnermik Pisorta qarfimmuut nuussinertut.

Maalaaruteqartarnerup pisariillisaavigineqarnera piffissaq qaninnerusoq isigalugu aningaasatigut sunniuteqassanngilaq. Pisariillisaaneq ungasinnerusoq isigalugu allaffissornikkut sipaaruteqarfiussasoq ilimagineqarpoq.

Kommissionit akileraarusersuisartut atorunnaarsinneqarnissaat annikitsuinnarmik sipaaruteqarfiussatut ilimagineqarpoq, ilaasortammi sulinerminni akissarsisinneqarneq ajormata.

Iluanaarutisiat nikingassutaannik akileraarusersuisalerneq ukiumut 1 mio. kr.-inik isertitaqarnerulernermik kinguneqartussatut ilimagineqarpoq.

2007-imi allannguutit tamakkiisumik atuutilerpata pisortanit ikiorsiissutit ilaasa akileraaruserneqartalerneq kingunerisaanik pissarsisartut isertitaasa akileraarusersuisaasat qaffariaateqarnissaat ilimagineqarpoq. Tamanna ilaatigut meeqqanut tapiissutinut ineqarnermullu tapiissutinut aningaasartuutit appariartuaarnissaannik meeqperiviillu isertitaqarnerulernissaannik kinguneqassasoq ilimagineqarpoq. Tamatuma nassatarisaanik kommunit isertitaat qaffariartussapput.

Kommuninut tapiissuteqariaatsip aaqquissuussaaneqartat allannngortinneqarneratigut annertussusilerikkannik ikiorsiissutit akileraarusersuisaasannngortinneqarnerat kommuninut aningaasatigut sunniuteqassanngitsoq Naalackersuisut siunertaraat. Tamanna Namminersornerullutik Oqartussat KANUKOKA-llu ukiumut missingersuusiortimmuut 2005-imut ataatsimoortumik tapiissutit pillugit isumaqatigiissutaanni ilanngunneqarsimavoq. Taamaalilluni illuatungeriit ataatsimut naatsorsuinerat tunngavigalugu suliffissaaleqisut 2.500-inik amerlassuseqartillugit kommunit ukiumut aningaasartuuteqarnerussutissaasa isertitaqarnerussutissaasalu assigiinngissutaat 3,5 mio. kr-iussasut isumaqatigiissummi takuneqarsinnaavoq.

Tamatuma kingorna kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit taakku amerlaqataannik qaffanneqarsimapput.

Ilusiliinermut nassuiaat

Ataatsimiititaliap kissaaneqarnera naapertorlugu Akileraartarnermik Pisortaqarfik ulloq 23. september 2004 ataatsimiititaliamik ataatsimeeqateqarnermi siunnersuutip ilusiligaanera pillugu nassuiaateqarpoq.

Allannguutissatut siunnersuut

Naalakkersuisut ulloq 27. september 2004 siunnersuummut matumunnga allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussipput. Taamaalilluni isertitat akileraarusigassaausut naatsorsorneqarneranni pisariaqartitsisunut ikiorsiissutit annertusiat, pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 10, 1. november 1982-imeersumi kapitali 6 naapertorlugu, inatsimmi siuliani taaneqartumi kapitali 5 naapertorlugu pisariaqavissuinnarnut ikiorsiissutit assigalugit, ilanngunneqartarnissaat siunnersuutigineqarpoq. Pisariaqartitsisunut ikiorsiissutit annertusiat kukkuluttornikkut siunnersuutaqqaartumi ilanngunneqarsimanngillat. Allannguutissatut siunnersuutigisassatut missingiusiaq ilanngussa 2-tut ilanngunneqarpoq.

Ataatsimiititaliaq isumaqatigiittoq siunnersuut pillugu ima oqaaseqassaaq:

Allannguutissatut siunnersuut siunnersuutaqqaartumut pissusissamisoortumik attuumassuteqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Tamanna tunngavingalugu Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu

Ataatsimiititaliap allannguutissatut siunnersuut Inatsisartunit akuersissutigineqassasoq inassutigaa.

Ataatsimiititaliaq isumaqatigiittoq siunnersuutaqqaartoo pillugu ima oqaaseqassaaq:

Kommunit akunnerminni suleqatigiinnerisigut Akileraartarnermillu Pisortaqarfimmik suleqateqarnikkut akileraarusiisarnarup pisariillisarneqarnissaanut periarfissanik nutaanik siunnersuutikkut ammaassisoqartoq ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Suleqatigiinnissamut aaqquissuussinerit taakku tamakkiisumik atorneqanngippata Naalakkersuisut pineqartoq pillugu inatsisiliornissamik sulissutiginninnissaat Naalakkersuisuni ilaasortap saqqummiussissummini erseqqissarmagu ataatsimiititaliap naammagisimaarpaa. Taamaalilluni akileraartarnermik ingerlatsinerup pisariillisaavigineqarneranik ingerlatsinissap kinguarsaanartaqanngitsumik Naalakkersuisunit ingerlanneqarnissaa ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa. Akileraartarnermut tunngasut pillugit kommunit akornanni suleqatigiinneq Akileraartarnermillu Pisortaqarfimmik suleqateqarneq piaartumik siaruaallunilu atorneqalinngippat, akileraarusuisarnarup tamarmiusup, tamatumaluunniit ilaata, qitiusumit ingerlanneqalernissaa siunertaralugu

Naalakkersuisut siunnersuuteqarnissaminut nangassuteqartariaqanngitsut ataatsimiititaliaq aamma isumaqarpoq. Taamaattumik siunnersuut matumani pineqartoq kommunit akornanni suleqatigiinnerup annertuseriarneranik aammalu akileraarusiisarnerup pitsanngoriarneranik kinguneqanngitsaq taamanikkussamut naliliinerup takutippagu Naalakkersuisut kingusinnerpaamik 2007-imi ukiakkut ataatsimiinnermi akileraarusiisarnerup qitiusumit ingerlanneqalernissaanut alloriarnissaat ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqassaaq.

Pisortanit ikiorsiissutit akileraaruserneqartussanngortitaaneri ungasinnerusoq isigalugu pineqartut ilaannut aningaasanik annikinnerusunik atugassaqaalernermik kinguneqarsinnaasoq ataatsimiititaliap ilisimaaraa. Tamanna ataatsimiititaliamit ajuusaarnartutut isigineqarpoq, tamatumali peqatigisaanik oqaatigineqassalluni ullumikkut pisortanit ikiorsiissutit kajumissuseqalersitsinngitsumik aaqqissuunneqarsimanerat tulluurtuunanilu naleqquttuunngitsaq. Taamaattumik suliffeqarnissamit suliffissaaleqisuunissap inuit ilaannut aningaasat tungaanit isigalugu kajuminnarnerunera ungasinnerusoq isigalugu illersorneqarsinnaanngilaq. Tamanna aamma Inatisartut kissaataannut naapertuutinngilaq. Taamattaq sulisartut inuussutissarsiutit ilaanni piginnaassusiliisumik ilinniarsimasutut suliffeqartut ilinniagaqarsimanngitsutut suliffeqalernermikkut piffissallu ilaani suliffissaqanngikkallartutut pisortanit ikiorsiissutinik pisatagaqarnermikkut aningaasanik tigusartakkaminnik qaffariaasinnaanerat naleqquttuunngilaq. Ilinniagaqarsimasunik amigaateqarneq nunatta ineriartornerani aporfiuvoq, ataatsimiititaliarlu isumaqarpoq Inatisartut ajornatorsiummik tassannga aaqqiinarneranni pisortanit ikiorsiissutit katitigaanerat aporfiussappat tamanna illersorneqarsinnaanngitsaq.

Siunnersuut aqqutigalugu malaartarnerit pisariillisaavigineqarniarneqarannik IT-millu atuilersitsiniarnermik tapersersuinini ataatsimiititaliap naggasiullugu oqaatigissavaa. Taamaaliornikkut Naalakkersuisut akileraartarnerup iluani sukkanerusumik pitsaanerusumillu sulianik ingerlatsisinnanermik siuarsaaniarnerat ataatsimiititaliap pitsaasutut isigaa, Naalakkersuisummi pineqartumi pisariillisaanerminni inuit suliffeqarfiillu ataasiakkat inatsisitigut illersugaanerat suli eqqummaariffigissagaat ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarmat.

Naggataagut siunnersuutip matumani pineqartup akuersissutigineqareerneratigut Kalaallit Nunaanni isertitanit akileraarutit pillugit inatsisip nalunaarusiuunneqarnissaa ataatsimoortunngortinneqarnissaaluunniit ataatsimiititaliap Naalakkersuisunut kaammattuutigissavaa.

Tamanna tunngavigalugu Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliap siunnersuut Inatsisartunit akuersissutigineqassasoq **inassutigaa.**

Taama oqaaseqarluni Inatsisartut Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliaata siunnersuut aappasaanigassanngortippaa.

Kalistat Lund
Siulittaasoq

Agathe Fontain
siulittaasup tullia

Augusta Salling

Per Skaaning

Ole Thorleifsen

[Ilangussaq 1](#) : Annertussusilerikkani ikiorsiissutit aammalu
pisariaqavissuinnarnut annertusisamillu ikiorsiissutit aningaasarsianut
akileraaruteqaataasussanut naatsorsuunneqartalernissaannut atatillugu sunniutissat
pillugit allakkiaq.

[Ilangussuaq 2](#) : Aappassaaneerinninnermut allannguutissatut siunnersuut